

Collsacabra ajuda Bòsnia-Sarajevo

Les constants notícies de la guerra a l'antiga Iugoslàvia ha mogut algunes entitats del Collsacabra a posar-se en camí per ajudar aquells que, innocents, es troben com a víctimes dels egoïsmes i incomprensions d'uns pocs.

Les entitats del Collsacabra (Amics dels Cingles del Collsacabra, Associació de Veïns de Cantonigròs, Centre Cultural de Rupit i Pruit i la coral Lorelei de l'Esquirol), varen ser solidaris amb la gent d'aquell país i organitzaren una sèrie d'actes encaminats a aconseguir ajuda per al poble de Bòsnia.

Personalitats de la cultura del nostre país i vinculades al Collsacabra varen aportar les seves reflexions escrites per situar el problema en el seu context i les repercussions que té per a cadascú de nosaltres, de forma que assumissin la part de responsabilitat que com a éssers humans i europeus tenim, i així compensar, en part, la desgràcia de tants innocents.

L'Esquirol. Actuació de la Coral Lorelei l'Esquirol.

Maria Dolors Oliu, Raimon Panikkar, Joan Triadú i Margarida Paradell, ens van colpir profundament amb els seus escrits, que pel seu interès incloem en aquest número especial.

A cada poble es va organitzar una activitat cívico-cultural que permetés aglutinar el màxim de gent i que aportés la seva cooperació econòmica voluntària.

El programa dels actes que es dugueren a terme fou:

Dia 1 d'abril:

Concert a l'església de Rupit.

Dia 2 d'abril:

Concert a l'església de Tavertet.

Dia 3 d'abril:

Concert a l'església de Cantonigròs.

Dia 9 d'abril:

Concert a la pista Cooperativa de l'Esquirol.

També es va organitzar una exposició a l'Esquirol sobre Bòsnia i es preparà i rifà una panera a cada poble.

Com a cançó-himne de l'acció d'ajuda a Bòsnia-Sarajevo, es va adoptar la cançó de Lluís Llach «On vas amb les banderes», que va ser interpretada als diferents concerts, tant pels concertistes com pels assistents.

El programa es va dur a terme segons el previst amb gran assistència d'amics i simpatitzants, que aportaren generosament un donatiu. Es va assolir amb escreix la xifra prevista que superà el milió dues-centes mil pessetes.

A Rupit, les paraules d'obertura del concert varen posar de manifest la consciència

*Tavertet. Queralt Roca
i Albert Gumí a
l'església de Tavertet.*

que, des d'una comarca tan petita, la nostra col·laboració era solament un gra de sorra enfront de la magnitud de la desgràcia a Bòsnia, però també que era un crit de NO a la guerra, i de solidaritat amb tots aquells que busquen la pau. Tots els que participaren en el concert eren de la comarca o simpatitzants d'aquestes contrades.

Marta Joanola, Marta Cortadella i Miquel Banús, varen tenir cura de la coordinació i presentació de l'acte.

Després d'unes paraules de comiat a càrrec de Miquel Banús, es va interpretar l'himne del Collsacabra. El concert de Tavertet va ser un passeig per quatre estils de la música, interpretat pel duet de clarinet i corno di bassetto, Queralt Roca i Albert Gumí, concertistes que ja en d'altres ocasions ens han delectat amb el seu art interpretatiu i la seva simpatia.

En iniciar l'acte, la senyora Carme Tulón va llegir-nos un escrit del doctor Raimon Panikkar, preparat especialment per aquesta ocasió i que pel seu interès reproduïm més endavant.

L'acte es tancà amb les paraules del senyor Joan Reixach que donà les gràcies per l'assistència i la generositat de tots.

L'església de Cantonigròs es va omplir de gom a gom la nit del dia 3 d'abril per escoltar un variat concert a càrrec d'estudiants afeccionats i professionals de la música. Tots ells fills o amics del poble de Cantonigròs.

La presentació i coordinació va anar a càrrec de Jaume Planas i la lectura dels escrits de Maria Dolors Oliu, de Blanca Busquets.

A l'Esquirol varen preparar una sèrie d'actes que s'iniciaren amb l'exposició «Ajudem el poble de Bòsnia» a la Cooperativa, amb escrits i fotografies sobre el tema de la guerra.

La cloenda de la campanya «Collsacabra ajuda Bòsnia-Sarajevo», va celebrar-se el dia 9 d'abril. Va ser un acte que anava a cavall del que pot ser un concert i el que és un muntatge teatral. Es va preparar de forma que tota la gent del poble que sabia fer alguna cosa i volgués fer-ho, pogués participar-hi. Així doncs, des dels més petits i estudiants de músics fins als professionals, varen actuar, tot lligat com un espectacle teatral on el grup de teatre de l'Esquirol «Els Tai-a-Treros» va tenir un paper important, sota la direcció i coordinació de l'Elisa Crehuet.

A continuació transcrivim els escrits especialment preparats per aquesta ocasió i que varen encapçalar els quatre concerts.

La pau es concerta

Aquests concerts voldrien ésser el que el seu nom indica: un concertar, això és, un posar-se d'acord, un establir junts l'harmonia que constantment s'està perdent en aquest món desconcertant i discordant. En el món hi ha avui més d'una dotzena de desconcerts, de situacions com la dels Balcans. Els homes es destrueixen els uns als altres. Cada dia es maten -i no pas moren de fam- més de 1.500 persones, de les quals més de 900 són dones, nens i no-combatents. Però el drama de l'ex-Iugoeslàvia està més a prop nostre: és un carnatge de pobles europeus marginats. La primera guerra mundial va començar precisament a Sarajevo. Aquestes crueltats no passen en aquest cas en les insultantment dites «terres de missions», sinó en aquesta Europa que ens havien volgut fer creure que era el bressol de la civilització. Els dits mitjans d'informació ens presenten sovint els esdeveniments en un parell de minuts, com en un escenari, amb interrupcions i mitges parts per a satisfer (i conrear) la nostra set de consumisme i els nostres desigs inconscients de no complicar-nos l'existència. Aquests concerts volen ésser diferents. Voldrien, en primer lloc, portar el concert, l'acord, l'harmonia als nostres cors. Però els concerts, sobretot, concerten. La gramàtica encara ens diu que la pau es concerta. Aquests concerts volen portar aquesta harmonia a tots els presents, a tots els qui els escoltaran. Pensem enviar aquesta música a les famílies de Sarajevo, perquè aquests concerts puguin contribuir a concertar la pau. La pau es concerta. I nosaltres els hi voldríem fer arribar també des d'ací.

Pensem en tots; però especialment en els nens de Sarajevo i de tot el país -i països-. Els nens són nens arreu del món. Viuen molt semblantment als nens de casa nostra. Tot d'una una tempesta humana ha llevat la vida a alguns, però ha destruït l'esperança i ha fet perdre les ganes de viure a molts d'altres. I això presagia un futur molt fosc. Sense esperança, els pobles moren i les persones s'auto-destrueixen.

La hipocresia humana, la de la política europea i mundial, és massa palesa en aquest cas. Cridem pau i venem armes; proclamem justícia i vivim l'egoisme. Això no és un concert sinó un desconcert. Qui ha sofert aquests traumes d'infant serà molt difícil que descobreixi l'alegria profunda de l'existència i que superi una certa propensió al mal. La nostra societat n'és testimoni. Les guerres maten membres d'una generació però fan víctimes que duren per generacions. L'home és un ésser històric i nosaltres mateixos som fills del passat i pares del futur.

He dit que tot d'una va esclatar una tempesta humana. No és del tot exacte. Els núvols ja hi eren i forts vents ja bufaven, però, malgrat que molts ho diguessin, la gent no en feia cas. Quelcom semblant està passant arreu del món, incloent-hi Europa i no excloent-hi Catalunya. El que passa allà pot passar també aquí. Eren pobles marginats. I ara tot explota. Gairebé un quart de la població espanyola està marginada i més de la meitat de la població mundial viu explotada i en condicions inhumanes. Si no contrarrestem la injustícia institucionalitzada tard o d'hora explotarà també a casa nostra, com a tot el món. No ens fem il·lusions.

Ens demanem: què hi podem fer nosaltres? Molt més del que ens imaginem. Els més petits actes poden tenir grans efectes. Recordo la mirada d'una drapaire, que va transformar la meua vida. No ens podem tancar al dolor del món. La solidaritat cap a almenys aquesta part dels Balcans s'està estenent per tot el món. Les poblacions civils es mouen. No ho volen deixar tot en mans dels militars, dels polítics i dels mercaders. Aquestes últimes setmanes la situació sembla millorar. Però una treva no és la pau. A Catalunya ens comencem a sensibilitzar, però encara poc, perquè ens estem instal·lant perillosament en un sistema injust i inestable, somniant que som més eixerits que els castellans i amb més recursos que els immigrants.

Potser nosaltres en serem els primers beneficiats si ens preocupem un xic més pels altres. A vegades ens ofeguem en qüestions minses i perdem el sentit de la proporció. No oblidem que la pau és també proporció. El Collsacabra tindrà tanta més força i personalitat si fa com les cabres, que no reconeixen fronteres, però saben on és el seu corral. Som més nosaltres mateixos en la mesura en què superem els egoïsmes carrinclons.

A part d'enviar aquesta música viva als pobles de Bòsnia-Herzegovina -i en dir viva vull dir les nostres ones espirituals i no sols acústiques- estàvem pensant en la possibilitat que un petit grup els anés a portar la nostra esperança. Així també podríem després escoltar de primera mà no tant la informació dita objectiva sinó els batecs de cor de germans nostres. Si això no fos possible ho podríem fer indirectament. No tot es pot reduir a enviar-hi diners encara que aquests també fan falta. Sé que de tot el món s'està esperant un gest nostre. Siguin aquests concerts, concerts de pau.

Raimon Panikkar

Lletres per la pau

Agafó el llapis i el paper com per intentar de fer un exorcisme sobre la malura sagnant a Bòsnia i... potser a l'hora de llegir-ne les lletres, el temporal haurà amainat i l'arc de Sant Martí apuntarà a l'horitzó per abraçar els bàndols bel·ligerants amb l'acord. Ah! Si fos així, beneït llapis i beneït paper!.

Hem sentit a parlar d'intents, de propòsits d'entesa de croats i musulmans, de circumspècció sèrbia; d'un primer pas a Sarajevo, a Tuzla, a Mostar, a Maglaj... El món està expectant, atent, seguint cada pas. Creix la nostra esperança, i la meva. I... s'obren «ponts d'amistat».

«La guerra mai!», sentia dir a una dona que n'havia viscut més d'una. La guerra mai! El trencament de la convivència amb la violència, amb la força desfermada, no se'n sap mai l'abast que arribarà a tenir, la sang que farà vessar, la destrucció sense remei que comportarà, la mort i l'afllicció d'inocents aliens al combat...

Els drets dels pobles... Les qualitats que hauria de tenir aquell que es disposava a governar... El difícil paper de conduir un país...

Un pensa que el cap hauria de saber propiciar l'entesa, saber parlar, fer-se escoltar, esmorteïr la disputa aferrissada. Que hauria de conèixer i estudiar a fons el conflicte o el malestar que neix, o que potser s'arrossega de temps, allò que hi ha d'injust... Un pensa que hauria de saber valorar, clarivident, i tenir força moral per fer-se entendre. Hauria d'estimar l'home, i saber-ne la diversitat, tan important! a l'hora de construir i de tanta riquesa a l'hora d'avaluar. Si no estimes l'home, no tens dret a governar-lo, a conduir-lo, a guiar-lo. Diríem que ha de tenir temps d'asseure's amb l'amic i amb aquell que et té com a enemic, i acollir i escoltar, i servir, mostrant camins i encomenat coratge.

Encara que només fos per la solidaritat entre tots els humans, hauríem de pregar molt per la saviesa i bondat dels que governen.

Quan diem Bòsnia entenem que parlem de diversitat. Ètnies distintes, religions diferents, cultura occidental i cultura oriental-bizantina, escriptura llatina o alfabet ciríl·lic. Quan parlem de Bòsnia parlem de poderosos i de febles, de dominats i de dominants, de tossuderia a preu de sang, i d'actituds exacerbades i inamovibles.

Situacions difícils, tensions massa perllongades, l'economia, i una suma de coses que algú sabrà més bé, varen ser el detonador del conflicte; el conflicte que semblava que duraria molt poc.

El temps ha anat passant i no li veiem la fi. No li veiem encara, ni que el cor ens digui que el tenim més a prop.

I què podem fer? si la convivència està malmesa, nosaltres som lluny i estimem...

Potser no parem de recordar-los, de plànyer aquell horror, d'esgarriar-nos amb les imatges que ens arriben per la televisió.

N'hi ha que, decidits i enginyosos, arriben fins allà amb carregaments de menjar o per fer música de costat i assuaujar-los l'esperit amb una entranyable companyia. Podem expressar que detestem la crueltat, que abominem la ferotgia i... connectar, en privat o com ara aquí, amb aquells que les pateixen. Si els arriba la notícia hem de creure que els durà confort, perquè en el condol, sentir-te acompanyat ajuda, saber-te en el pensament de qui t'estima t'és un suport.

Fent això que estem fent, frec a frec els de bona voluntat, ens sentim involucrats en un afer de pau, entenem que fem una cosa positiva que s'ha de sumar als esforços de tot el món i incrementar-ne el pes amb algunes engrunes, amb la vàlua de ser engrunes de pau.

Busquem aliats que traspassin fronteres. Demanem a Aquell que tot ho pot donar i que ha promès d'atorgar. Hi han empenyorat la paraula. Sacsegem l'atenció divina tan propícia a la misericòrdia.

Si sempre és vàlid, l'oportunitat d'avui és solemne perquè «on hi ha caritat i amor, allà hi ha Déu» i... aquí ens hi ha portat la caritat i l'amor.

Quan conreem la malvolença exhalem el verí de l'enemistat i l'atmosfera es carrega i corre món. Quan posem pau, una alenada de cordialitat viatja, es va propagant, lluny. El desig de bé és creatiu, es materialitza, produeix l'efecte desitjat amb una subtilitat impalpable. N'hem d'estar segurs perquè... res no es perd.

Un gran historiador grec va dir que escrivia la història per tal que les generacions que vinguessin no caiguessin en els mateixos errors dels seus antecessors. Intentem d'aprofitar-nos de les dures lliçons, encomenat pau, posant pau, sortint a l'encontre de les friccions desfent l'amargor i la rigidesa amb la comprensió, la serenitat, el respecte i la llum.

Les lletres escrites per col·laborar a la pau han ajudat a qui les ha escrit a posar-hi atenció, a tenir-la present, a fer-ne una pregària, a reflexionar, i això em sembla que és bo.

Maria Dolors Oliu.